

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Laajentumisstrategia sekä vuosien 2009 ja 2010 tärkeimmät haasteet: ehdokasvaltiot”

(2010/C 232/06)

ALUEIDEN KOMITEA

- toteaa jälleen kerran, että EU:n tavoitteena on edistää rauhaa sekä jäsenvaltioidensa kansojen arvoja ja hyvinvointia. Sen vuoksi unioni on avoin kaikille Euroopan maille, jotka täyttävät Kööpenhaminan kriteerit.
- korostaa, että komitea antaa täyden tukensa ehdokasvaltioiden toimille ja uudistuksille liittymiskriteerien täyttämiseksi.
- korostaa hyvien naapuruussuhteiden periaatteen kunnioittamisen ja alueellisen yhteistyön erittäin suurta merkitystä liittymisprosessissa. AK kehottaa ehdokasvaltioita ratkaisemaan naapurimaiden kanssa vielä avoinna olevat kiistakysymykset molempien osapuolten hyväksyttävissä olevalla tavalla ja eurooppalaisten painopisteiden, periaatteiden ja arvojen mukaisesti.
- korostaa sen merkitystä, että paikallis- ja alueviranomaiset ja niiden järjestöt voivat jo varhaisessa vaiheessa osallistua aktiivisesti liittymisprosessiin, sillä kyseessä on luonteeltaan rakenteellinen ja syvästi demokraattinen prosessi, jota ei voida toteuttaa yksinomaan keskushallinnon tasolla ilman kaikkien hallintotasojen aktiivista osallistumista ja toissijaisuus- ja läheisyysperiaatteiden täydellistä noudattamista.

Esittelijä:	Georgios Papastergiou (EL, PPE) Pierian lääninjohtaja
Viiteasiakirja:	Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille – Laajentumisstrategia sekä vuosien 2009 ja 2010 tärkeimmät haasteet
	KOM(2009) 533 lopullinen

I POLIITTISET SUOSITUKSET

ALUEIDEN KOMITEA

Yleiset suositukset

1. toteaa jälleen kerran, että EU:n tavoitteena on edistää rauhaa sekä jäsenvaltioidensa kansojen arvoja ja hyvinvointia. Sen vuoksi unioni on avoin kaikille Euroopan maille, jotka täyttävät Kööpenhaminan kriteerit.
2. tähdentää, että laajentumisprosessi on tärkeä tekijä pyrittäessä turvamaan rauha ja vakaus Euroopan mantereella. Lisäksi se tarjoaa ehdokasmaiden kansalaisille uuden mahdollisuuden hyötyä yhteisen talousalueen luomasta hyvinvoinnista.
3. korostaa, että Euroopan unionin on vahvistettava varauksen sitoutumisensa siihen, että kaikilla liittymiskriteerit sekä vakaus- ja assosiaatioprosessin ehdot täyttävillä Euroopan maille on mahdollisuus päästä jäseniksi.
4. toteaa, että integraation onnistuminen riippuu ehdokasvaltion liittymisvalmistelujen toteuttamistavasta ja siitä, täyttääkö se Kööpenhaminan kriteerit.
5. korostaa, että komitea antaa täyden tukensa ehdokasvaltioiden toimille ja uudistuksille liittymiskriteerien täyttämiseksi.
6. korostaa hyvien naapuruussuhteiden periaatteen kunnioittamisen ja alueellisen yhteistyön erittäin suurta merkitystä liittymisprosessissa. AK kehottaa ehdokasvaltioita ratkaisemaan naapurimaiden kanssa vielä avoinna olevat kiistakysymykset molempien osapuolten hyväksyttävissä olevalla tavalla ja eurooppalaisten painopisteiden, periaatteiden ja arvojen mukaisesti.
7. korostaa sen merkitystä, että paikallis- ja alueviranomaiset ja niiden järjestöt voivat jo varhaisessa vaiheessa osallistua aktiivisesti liittymisprosessiin, sillä kyseessä on luonteeltaan rakenteellinen ja syvästi demokraattinen prosessi, jota ei voida toteuttaa yksinomaan keskushallinnon tasolla ilman kaikkien hallintotasojen aktiivista osallistumista ja toissijaisuus- ja läheisyysperiaatteiden täydellistä noudattamista.

KROATIA

Kroatian edistyminen liittymisprosessissa

8. antaa tunnustusta Kroatialle siitä, että se on jatkuvasti edistynyt unioniin liittymistä koskevien kriteerien ja jäsenyysvelvoitteiden täyttämässä.

9. on tyytyväinen Kroatian ja Slovenian tekemään kahdenväliiseen sopimukseen niiden rajakiistan ratkaisemiseksi molempien osapuolten hyväksyttävissä olevalla tavalla.

10. kehottaa Kroatiaa tehostamaan pyrkimyksiään täyttää kaikki vaadittavat vertailukriteerit ja -tavoitteet. Välttämättömänä edellytyksenä liittymisneuvotteluiden saattamiselle päätökseen vuoden 2010 aikana on muun muassa täysi yhteistyö Jugoslavian alueella tehtyjä rikoksia käsittelevän sotarikostuomioistuimen (ICTY) kanssa sekä uudistusten nopeuttaminen eräillä keskeisillä aloilla. ICTY:n käsiteltävänä on edelleen ratkaisematta olevia kysymyksiä.

11. katsoo, että korruption torjunnassa on edistytty. Komitea tähdentää kuitenkin, että korruptio on edelleen laajalle levinnyttä useilla aloilla, ja suosittaa, että ryhdytään uusiin toimenpiteisiin muun muassa lisäämällä entisestään korruption torjunnasta vastuussa olevien tahojen hallinnollisia valmiuksia ja edistämällä poliittisen vastuun kulttuuria kaikilla tasoilla.

12. on tyytyväinen tiedotusvälineiden vapauden ja moniarvoisuuden yleiseen kunnioittamiseen sekä asiaa koskeviin oikeudellisiin takeisiin. Komitea kiinnittää kuitenkin huomiota uhkauksiin ja poliittiseen painostukseen, joita on kohdistunut korruptiota ja järjestäytyntä rikollisuutta tutkiviin toimittajiin.

13. on huolestunut siitä, että syrjinnän kieltävä laki on pantu puutteellisesti täytäntöön. Tätä ei tule perustella viimeaikaisilla budjettileikkauksilla. Komitea tähdentää, että vähemmistöjen syrjintä on edelleen erityinen ongelma, koska käytännössä syrjinnältä suojaaminen ja syytteenpano syrjinnän vuoksi ei noudata EU:n normeja.

Paikallis- ja alueviranomaisten valmiuksien kehittäminen

14. on tyytyväinen siihen, että toukokuussa 2009 järjestetyt ensimmäiset suorat pormestari- ja maakuntajohtajavaalit sujuivat moitteettomasti, äänestysprosentti nousi ja naisten poliittinen osallistuminen vaaleihin lisääntyi.

15. on tyytyväinen siihen, että paikallis- ja aluehallinnon virkamiesten ja toimihenkilöiden kouluttamiseksi vuosina 2009–2013 on hyväksytty valtakunnallinen strategia. Komitea pitää strategiaa tärkeänä, jotta voidaan parantaa paikallisten itsehallintoelinten valmiuksia tarjota kansalaisille hajautettuja palveluita, mutta korostaa samalla, että hallinnollisissa prosesseissa on merkittäviä heikkouksia ja että oikeudellinen perusta ajanmukaisen ja ammattimaisen julkishallinnon rakentamiselle on edelleen puutteellinen.

16. tähdentää, että poliittisen tason sitoutumisen puuttuessa maassa ei ole toteutettu hallinnon hajauttamisstrategiaa, ja pahoittelee yleisen koordinoinnin puuttumista poliittisen ja teknisen tason sekä keskushallinnon ja paikallisen itsehallinnon välillä. Komitea kehottaa Kroatian viranomaisia luomaan menettelyjä, jotka mahdollistavat niiden tyydyttävän edustuksen lainsäädäntäprosessissa, ja suosittaa, että ryhdytään toimenpiteisiin paikallisia alueviranomaisten taloudellisen tilanteen parantamiseksi.

17. kehottaa ryhtymään nykyistä konkreettisempiin toimenpiteisiin Kroatian valtio-, alue- ja paikallistason viranomaisten kouluttamiseksi ja niiden ammatillisten valmiuksien ja osaamisen parantamiseksi. Komitea ehdottaa, että tässä yhteydessä laajennetaan yhteistyötä EU:n jäsenvaltioiden kanssa, jotta voidaan hyödyntää nopeammin niiden saamia kokemuksia ja täyttää pikaisesti EU:n liittymissopimuksen edellytykset.

18. panee merkille edistyksen, jota on saatu aikaan pyrittäessä helpottamaan yritysten rekisteröimistä yritysrekisteriin, mutta korostaa, että lukuisat valtakunnalliset ja paikallistason veroluonteiset maksut, korruptio ja julkishallinnon puutteet vaikuttavat kielteisesti liiketoimintaympäristöön.

19. katsoo, että paikallis- ja alueviranomaisten ja niiden järjestöjen on osallistuttava yhteisön lainsäädännön soveltamisprosessiin. Komitea korostaa, että paikallis- ja alueviranomaisten tulee valmistautua huolellisesti tulevan EU-jäsenyyden mukanaan tuomiin velvoitteisiin ja jäsenyyden tarjoamien mahdollisuuksien hyödyntämiseen.

ENTINEN JUGOSLAVIAN TASAVALTA MAKEDONIA

Entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian edistymisen liittymisprosessissa

20. panee merkille komission suosituksen sekä yleisten asioiden neuvoston joulukuussa 2009 pidetyn kokouksen päätelmät ja kehottaa entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian hallitusta takaamaan hyvät naapuruussuhteet ja erityisesti voimistamaan pyrkimyksiään löytää neuvotteluteitse Yhdistyneiden Kansakuntien johdolla molempien osapuolten hyväksyttävissä oleva ratkaisu maan nimeä koskevaan ongelmaan.

21. muistuttaa hyvien naapuruussuhteiden tärkeydestä ja kehottaa entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian hallitusta työskentelemään yhdessä kaikkien kumppanien kanssa alueyhteistyön edelleen kehittämiseksi.

22. on tyytyväinen EU:n päätökseen, jonka mukaan entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian kansalaiset voivat 19. joulukuuta 2009 alkaen matkustaa ilman viisumia Schengen-alueella.

23. kehottaa entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian viranomaisia jatkamaan pyrkimyksiään etenkin julkishallinnon ja oikeuslaitoksen uudistamiseksi sekä naisten oikeuksien ja etnisten ryhmien välisten suhteiden edistämiseksi vuonna 2001 tehdyn Ohridin sopimuksen mukaisesti. Tähän sisältyy myös kaikkien kansalaisten oikeuksien takaaminen etnisestä syntyperästä riippumatta ja heidän yhteiskuntaelämään ja hallintoon osallistumismahdollisuuksiensa lisääminen.

24. on tyytyväinen siihen, että korruption torjuntaa koskevien puitteiden vahvistamisessa ja täytäntöönpanossa on edistytty tyydyttävästi, joskin korruptio on edelleen laajalle levinnyt vakava ongelma. AK kehottaa jatkamaan tarvittavia toimia erityisesti oikeudellisen kehyksen täytäntöönpanon varmistamiseksi.

Paikallisviranomaisten valmiuksien vahvistaminen

25. on tyytyväinen ehdotukseen perustaa paikallista itsehallintoa käsittelevä uusi komitea.

26. on tyytyväinen rajatylittävän yhteistyön hyödyntämiseen pyrittäessä edistämään vuoropuhelua naapurimaiden paikallisia alueviranomaisten välillä.

27. on tyytyväinen ETYJ:n demokraattisten instituutioiden ja ihmisoikeuksien toimiston ja Euroopan neuvoston lähettämien tarkkailijoiden päätelmiin, joiden mukaan vuonna 2009 järjestetyt presidentin- ja paikallisvaalit ”täyttivät useimmat demokraattisia vaaleja koskevat ETYJ:n asettamat ja kansainväliset vaatimukset”. Komitea kehottaa Entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian hallitusta jatkamaan ETYJ:n demokraattisten instituutioiden ja ihmisoikeuksien toimiston antamien, jäljellä olevien suositusten täytäntöönpanoa sekä odottaa konkreettisia toimenpiteitä havaittujen väärinkäytösten selvittämiseksi.

28. kehottaa jatkamaan hallinnon hajauttamista sekä uusien toimivaltuuksien siirtämistä kunnille Ohridin puitesopimuksen peruseriaatteiden mukaisesti mutta toteaa samalla, että tarvitaan lisätoimenpiteitä erityisesti kuntien taloudellisten toimintaedellytysten parantamiseksi. Komitea antaa lisäksi täyden tukensa Entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian kuntaliiton (ZELS) toiminnalle, sillä se kantaa merkittävän vastuun hajauttamisprosessin edistämisestä.

29. on tyytyväinen kuntien yhteistyöstä kesäkuussa 2009 säädetyin lain voimaantuloon ja odottaa sen täytäntöönpanoa kuten myös muiden valmisteilla olevien vastaavanlaisten lakien toteuttamista.

30. korostaa, että kunnallisveron kantaminen on tehostunut ja että on ryhdytty toimenpiteisiin kuntien valmiuksien parantamiseksi sellaisilla aloilla kuin omaisuusveron hallinnointi, julkinen varainhoito, velanhoito ja varainhoidon valvonta.

31. toteaa, että eräiden, erityisesti väestömäärältään pienten kuntien hallinnolliset valmiudet ovat edelleen heikot varainhoidon, verohallinnon ja varainhoidon valvonnan alalla, ja pahoittelee, että paikallisyhteisöjen toiminnan avoimuudessa ja vastuuvollisuuksissa on edelleen puutteita.

32. katsoo, että keskus- ja paikallistason yhteistyötä on parannettava ja että paikallishallintoministeriön on tehostettava toimenpiteitään hallinnon hajauttamisen helpottamiseksi.

33. kehottaa tehostamaan toimenpiteitä ihmiskaupan torjumiseksi jatkamalla ihmiskaupan ja laittoman maahanmuuton torjuntaan tähtäävän kansallisen toimintasuunnitelman täytäntöönpanoa ja varmistamalla nykyistä parempi paikallistason koordinaatio.

34. on tyytyväinen siihen, että kuntatyöntekijöitä koulutetaan vaihteittain, jotta he kykenevät panemaan täytäntöön paikallistason vastuulle kuuluvan osan yhteisön lainsäädännöstä sekä hallinnoimaan EU:lta saatavia varoja. Komitea kehottaakin jatkamaan tätä toimintaa.

35. korostaa, ettei ympäristölainsäädännön toteuttamista ja täytäntöönpanoa varten tarvittavia hallinnollisia valmiuksia voida vielä pitää läheskään riittävinä keskus- eikä paikallistasolla. Komitea korostaakin, että tilanteeseen on tärkeää puuttua tehokkaasti, kun otetaan huomioon myös naapurimaihin mahdollisesti kohdistuvat ympäristövaikutukset.

TURKKI

Turkin edistyminen liittymisprosessissa

36. on tyytyväinen laajaan julkiseen keskusteluun, jota on käyty eräistä perinteisesti arkaluontoisista kysymyksistä, kuten oikeuslaitoksen roolista, kurditaustaisten kansalaisten oikeuksista, alawiitti-yhteisön oikeuksista, asevoimien roolista sekä Turkin suhteista naapurimaihinsa. Komitea kiittää Turkin hallitusta sen rakentavasta suhtautumisesta kyseiseen vuoropuheluun sekä roolista vuoropuhelun käynnistämisessä.

37. tähdentää, että konkreettisten uudistusten toteuttamisessa edistytettiin vuonna 2009 vain rajallisesti, ja kannustaa hallitusta muuttamaan poliittiset aloitteensa konkreettisiksi lakimuutoksiksi sekä seuraamaan sen jälkeen lainsäädännön soveltamista.

38. pahoittelee, että vaikka Turkissa on säädetty Kööpenhaminan poliittisten kriteerien mukaisia lakeja, niiden soveltaminen on edelleen puutteellista sellaisilla aloilla kuin naisten oikeudet, syrjimättömyys, uskonnonvapaus, ilmaisunvapaus, nollatoleranssin soveltaminen kidutukseen ja korruption torjunta.

39. on huolestunut ilmaisunvapauden ja lehdistönvapauden tilasta, etenkin kun otetaan huomioon eräälle mediaryhmälle määrätty ennätyksellinen sakko.

40. pahoittelee, että uskonnonvapauden alalla on saatu aikaan vain rajallista edistystä, ja kehottaa hallitusta luomaan Euroopan ihmisoikeusyleissopimuksen ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisen oikeudellisen kehityksen, joka antaa kaikille ei-islamilaistilaisille uskonnollisille yhteisöille ja alawiittiyhteisöille mahdollisuuden toimia ilman aiheuttomia rajoituksia.

41. pahoittelee, että Turkin hallituksella on edelleen kansainvälisessä oikeudessa vahvistettuja vähemmistöjen oikeuksia koskevia varauksia, ja kehottaa siksi Turkin hallitusta sovittamaan politiikkansa yhteen kyseisen alan kansainvälisten kriteerien kanssa ja poliittisia puolueita tukemaan hallituksen pyrkimyksiä. Lisäksi komitea kehottaa Turkia ryhtymään Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen suositusten mukaisesti, Imbros- (Gökçeada) ja Tenedos (Bozcaada) -saarten kreikkalaisvähemmistöä koskeviin toimiin, tavoitteena säilyttää näiden kahden saaren monikulttuurinen luonne Kreikan ja Turkin keskinäisen yhteistyön mallina.

42. pahoittelee, että EY:n ja Turkin assosiaatiosopimuksen lisäpöytäkirjan sitoumuksia ei ole vielä kukaan täytetty, ja kehottaa Turkia panemaan sen täysimääräisesti ja syrjimättömästi täytäntöön.

43. kehottaa kaikkia asianomaisia osapuolia tukemaan aktiivisesti Kyproksen ongelmasta parhaillaan käytäviä neuvotteluja sekä edistämään konkreettisesti sellaisen laajapohjaisen ratkaisun löytämistä ongelmaan, joka perustuu kahteen alueeseen ja kahteen yhteisöön jakautuvaan liittovaltioon, jolla on yksi suvereni-teetti ja yksi kansalaisuus Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvoston asiaa koskevien päätöslauselmien ja EU:n peruseriaatteiden mukaisesti. Komitea kehottaa niitä helpottamaan suotuisan neuvotteluilmapiiirin syntymistä vetämällä turkkilaiset joukot EU:n jäsenvaltiosta Kyproksesta, ratkaisemaan uudisasukkaiden aiheuttaman ongelman sekä sallimaan suljetun Famagustan alueen palauttamisen sen laillisille asukkaille.

44. kiinnittää huomiota Turkin merkitykseen laittoman maahanmuuton kauttakulkumaana. Komitea panee merkille, että Turkki saattaa aloittaa uudelleen takaisinottosopimusta koskevat neuvottelut EU:n kanssa, ja kehottaa Turkia tällä välin panemaan täysimääräisesti täytäntöön jäsenvaltioiden kanssa tekemänsä voimassa olevat kahdenväliset takaisinottosopimukset. AK kehottaa Turkin hallitusta vahvistamaan maahanmuuton hallintaa koskevaa yhteistyötä EU:n sekä unionin ulkorajojen valvonnasta vastaavan Frontexin kanssa.

45. on muiden alueellisten kysymysten osalta tyytyväinen Turkin ja sen naapurimaiden suhteiden parantumiseen ja erityisesti Turkin ja Armenian yhteiseen sopimukseen. Komitea korostaa, että on erittäin tärkeää ratifioida nopeasti diplomaattisuhteiden solmimista koskevat pöytäkirjat sekä jatkaa Turkin ja Armenian kahdenvälisten suhteiden kehittämistä. AK edellyttää, että Turkki jatkaa ponnisteluja hyvien naapuruussuhteiden aikaansaamiseksi ja kiistojen selvittämiseksi rauhanomaisesti.

Paikallisviranomaisten valmiuksien kehittäminen

46. on tyytyväinen siihen, että maaliskuussa 2009 järjestetyt kunnallisvaalit olivat yleisesti ottaen vapaat ja oikeudenmukaiset.

47. pahoittelee, että edistyminen toimivaltuuksien siirtämisessä paikallisviranomaiselle on ollut hidasta. Edistymistä ei ole tapahtunut varsinkaan toimivien kunnanvaltuustojen perustamisessa, vaikka ne muodostavat perustan kansalaisten osallistumiselle paikallisyhteisöjen päätöksentekoon.

48. kehottaa lisäämään avoimuutta ja vastuunkantoa erityisesti paikallisviranomaisten varainhoitoa koskevien sisäisten ja ulkoisten tarkastusten yhteydessä ja korostaa, että on tärkeää edistää hallinnon hajauttamista ja parantaa paikallisviranomaisten valmiuksia hoitaa niille annettuja tehtäviä.

49. on tyytyväinen siihen, että täystyöllisyys on asetettu neuvotteluissa yhdeksi painopisteeksi ja että Turkki on hyväksynyt suunnitelman yhteisön säännösten saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöään. Komitea huomauttaa kuitenkin, että poliittisten ja perustuslaillisten uudistusten tehokkaassa toteuttamisessa voidaan todeta tapahtuneen vain vähän edistystä.

50. kiinnittää huomiota tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomukseen (N:o 5/2008) siitä, millä tavalla Euroopan komission hallinnoi Turkille myönnettävää liittymistä valmistelevaa tukea, ja kehottaa komissiota soveltamaan tilintarkastustuomioistuimen

suosituksia asettamalla tavoitteet ja toteuttamalla ohjelmat liittymiskriteereiden perusteella.

51. on tyytyväinen kehitysvirastojen perustamiseen sekä siihen, että asianomaiset alue- ja paikallisviranomaiset osallistuvat kunkin viraston talousarvion laatimiseen. Komitea korostaa kuitenkin, että valintakriteerit ovat epäselvät eikä menettely ole riittävän avoin.

52. tähdentää, että aluepolitiikan sovittaminen yhteen EU:n lainsäädännön kanssa sekä rakenteellisten välineiden koordinointi on edelleen vaatimatonta.

53. toivoo ja on vakuuttunut siitä, että Turkin viranomaiset ja muut instituutiot analysoivat kattavasti mainitut puutteet ja kriittiset huomiot ja että niiden poistamiseksi ryhdytään asianmukaisiin oikeudellisiin ja hallinnollisiin toimiin.

Bryssel 14. huhtikuuta 2010

*Alueiden komitean
ensimmäinen varapuheenjohtaja
Ramón Luis VALCARCEL SISO*